

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Warszawa, dnia 05.06. 2025 r.

**PIERWSZY ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO
PROKURATOR KRAJOWY**

1001-1.025.52.2025

Pani/Pan

Prokurator Regionalny

(wszyscy)

W związku z ujawnionymi wątpliwościami co do sposobu postępowania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa przez posła do Parlamentu Europejskiego, a zwłaszcza zakresu immunitetu przysługującego tym posłom, informuję, że kwestia ta jest uregulowana w Protokole (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE. C 326 z 26 października 2012 r., str. 266-272).

Na wstępie należy zaznaczyć, iż immunitet posła do Parlamentu Europejskiego przysługuje od dnia ogłoszenia wyników wyborów, a nie od daty pierwszej sesji Parlamentu i obowiązuje już od chwili, gdy posłowie do PE udają się na pierwsze posiedzenie odbywające się po oficjalnym ogłoszeniu wyników wyborów, w celu umożliwienia nowej kadencji przeprowadzenia sesji inauguracyjnej oraz weryfikacji mandatów swoich członków.

Immunitet materialny, wykluczający odpowiedzialność karną, określony jest wyłącznie w art. 8 tego aktu prawnego, który stanowi, że *„Wobec członków Parlamentu Europejskiego nie można prowadzić dochodzenia, postępowania sądowego, ani też ich zatrzymywać z powodu ich opinii lub stanowiska zajętego przez nich w głosowaniu w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych.”*

Kwestię odpowiedzialności karnej posłów do Parlamentu Europejskiego w pozostałych przypadkach reguluje art. 9 powołanego aktu, stosownie do którego *„Podczas sesji Parlamentu Europejskiego jego członkowie korzystają:*

- a) na terytorium swojego państwa — z immunitetów przyznawanych członkom parlamentu ich państwa;*
- b) na terytorium innego Państwa Członkowskiego — z immunitetu chroniącego przed zatrzymaniem oraz immunitetu jurysdykcyjnego.*

Immunitet chroni także członków podczas ich podróży do i z miejsca, gdzie odbywa się posiedzenie Parlamentu Europejskiego.”.

Podkreślenia wymaga przy tym, że art. 9 w dalszej jego części stanowi, że *„Nie można powoływać się na immunitet w przypadku, gdy członek został schwytany na gorącym uczynku i nie może on stanowić przeszkody w wykonywaniu przez Parlament Europejski prawa uchylecia immunitetu w odniesieniu do któregośkolwiek ze swoich członków.”.* Druga część tego zapisu wyraźnie wskazuje, że w przeciwieństwie do immunitetu materialnego określonego w powołanym wyżej art. 8, artykuł 9 ustanawia wyłącznie immunitet formalny, a więc taki, który chroni posła do Parlamentu Europejskiego przed pociągnięciem do odpowiedzialności karnej wówczas, jeśli Parlament Europejski nie uchyli mu immunitetu oraz do czasu podjęcia decyzji w tym względzie¹.

Z kolei pierwsza część powołanego zapisu oznacza, że poseł do Parlamentu Europejskiego nie jest w ogóle chroniony immunitetem, kiedy zostaje schwytany na gorącym uczynku. Pojęcie to jest tożsame z użytym w art. 243 § 1 kpk, dotyczącym prawa ujęcia na gorącym uczynku sprawcy przestępstwa i w obu przypadkach określenie to należy rozumieć tak samo. Gorący uczynek oznacza w szczególności realizację znamion czynu zabronionego. Poseł do Parlamentu Europejskiego nie jest zatem chroniony immunitetem parlamentarnym w momencie dokonywania przestępstwa. Dotyczy to również przestępstwa ściganego na wniosek, chyba że osoba uprawniona do złożenia takiego wniosku, pouczona na podstawie art. 12 § 1 kpk, oświadczy, że nie składa wniosku o ściganie.

¹ P. Kuczma. Immunitet Posła do Parlamentu Europejskiego. Zeszyty Naukowe UJW. Studia z Nauk Społecznych, nr 13 (2020), s. 30-31.

Policja, interweniując w miejscu, gdzie poseł do Parlamentu Europejskiego dokonuje przestępstwa, ma nie tylko prawo, ale też i obowiązek przeciwdziałania takiemu zachowaniu. Do podstawowych zadań Policji w myśl art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 145 z późn. zm.) należy bowiem ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego. Art. 16 ust. 1 tej ustawy uprawnia przy tym policjantów do użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadkach, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 383 z późn. zm.). Powołany przepis art. 11 przewiduje możliwość użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w szczególności w przypadku konieczności odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionej lub innej osoby. Brak jest zatem usprawiedliwienia dla bierności Policji, gdy w obecności funkcjonariuszy zamach na takie dobra jest dokonywany przez posła do Parlamentu Europejskiego.

Powołane w cytowanej regulacji „*schwywanie na gorącym uczynku*” należy rozumieć jako ujawnienie popełniania przez posła do Parlamentu Europejskiego przestępstwa. Pojęcie to nie oznacza obowiązku zatrzymania parlamentarzysty popełniającego przestępstwo. Do zastosowania środka przymusu w postaci zatrzymania, poza gorącym uczynkiem, konieczne jest również zaistnienie przesłanek określonych w art. 244 § 1 lub § 1a kpk. W przypadku sprawców będących posłami do Parlamentu Europejskiego wykluczyć należy wymienioną w pierwszym z powołanych przepisów niemożność ustalenia jego tożsamości, jak też istnienie przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym. Z reguły też, poza przypadkami popełnienia najpoważniejszych przestępstw, nie będzie zachodziła obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby. O wiele częściej może natomiast powstać obawa zatarcia śladów przestępstwa. Dodać też trzeba, że zatrzymanie w sytuacjach określonych w art. 244 § 1b kpk ma charakter obligatoryjny. W innych przypadkach podjęcie decyzji o zatrzymaniu posła do Parlamentu Europejskiego powinno być dokonywane z należytą rozważą i tylko w razie braku wątpliwości, że zachodzą przesłanki określone w art. 244 § 1 lub § 1a kpk. Zatrzymanie posła do Parlamentu Europejskiego ujętego na gorącym

uczynku jest bowiem dopuszczalne jedynie, jeżeli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania, gdyż warunek taki określa art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 907).

Wskazana wyżej ustawa znajduje zastosowanie, ponieważ cytowany wyżej art. 9 lit. a) powołanego wyżej Protokołu (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej odwołuje się do immunitetów przyznawanych członkom parlamentu państwa, w którym wybrany został poseł do Parlamentu Europejskiego. W polskim porządku prawnym kwestię odpowiedzialności parlamentarzystów i postępowanie wobec nich w zakresie, w jakim chroni ich immunitet formalny, reguluje powołana ustawa o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Przypomnieć należy, że stosownie do jej zapisów, wnioski o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego składa się za pośrednictwem Prokuratora Generalnego. W przypadku skierowania wniosku o uchylenie immunitetu posła do Parlamentu Europejskiego dalsze postępowanie toczy się w oparciu o przepisy Regulaminu Parlamentu Europejskiego.

W tym aspekcie należy wskazać, iż zgodnie z Regulaminem Parlamentu Europejskiego (art.8) *„W przypadku zatrzymania posła lub pozbawienia go swobody przemieszczania się, gdy zachodzi podejrzenie naruszenia jego przywilejów i immunitetu, Przewodniczący, po konsultacji z przewodniczącym właściwej komisji i jej sprawozdawcą, może zainicjować w trybie pilnym działania zmierzające do potwierdzenia przywilejów i immunitetu posła. Przewodniczący informuje o podjętej inicjatywie właściwą komisję oraz Parlament”*.

Powyższe nakazuje dojść do wniosku, że w każdym przypadku zatrzymania posła do Parlamentu Europejskiego, w tym także na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa konieczne jest powiadomienie Przewodniczącej Parlamentu Europejskiego, aby umożliwić podjęcie działań określonych w art. 8 Regulaminu.

Przekazując powyższe informacje, podkreślam, że mandat posła do Parlamentu Europejskiego nie uprawnia osoby, która z niego korzysta, do popełniania przestępstw, ani też nie zwalnia właściwych organów państwa od powstrzymywania sprawy

popelniajacego przestepstwo i pociagniecia go za nie do odpowiedzialnosci karnej,
stosownie do wyrazonej w art. 10 § 1 kpk zasady legalizmu.

Dariusz Korneluk

